

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Észrevételek a Magyarországgal kötendő partnerségi megállapodás vonatkozásában

I. RÉSZ

Bevezetés

Az alábbi ismertetett észrevételek a közös rendelkezésekről szóló rendelet (a továbbiakban: CPR) és az alapokra vonatkozó szabályok keretében kerültek megállapításra. Az észrevételek figyelembe veszik a Tanács által 2013. július 9-én elfogadott 2013. évi országspecifikus ajánlásokat (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:217:FULL:HU:PDF>), az ezeket alátámasztó elemzést (bizottsági szolgálati munkadokumentum) http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_en.htm), valamint az európai strukturális és beruházási alapok (a továbbiakban: ESB-alapok) 2014–2020 közötti felhasználásáról szóló bizottsági állásfoglaláson alapulnak.

Az észrevételek tárgyát a Magyarország által 2014. március 7-én benyújtott partnerségi megállapodáson (a továbbiakban: PM) alapuló kérdések képezik.

Az észrevételek a PM sablonban ismertetett struktúráját követik. A Bizottság szempontjából leginkább kritikus kérdések az I. részben találhatók.

1. A tagállam politikai célkitűzéseinek értékelése

- (1) A PM tervezete megfelelő mélységben fedi le a Bizottság állásfoglalásában általánosságban ismertetett politikai célkitűzéseket. Jól ismerteti a Magyarország előtt álló fő kihívások többségét, és részben megválaszolja az országspecifikus ajánlásokban kiemelt kérdéseket, valamint támogatja az Európa 2020 stratégiában kiemelt célkitűzéseket. Az alábbi észrevételek némelyike ezért további pontosítás vagy információ iránti kérelmet fogalmaz meg az érintett kérdések megfelelő megválaszolása érdekében. Általánosságban a PM tükrözi az informális párbeszéd keretében elért előrehaladást.
- (2) A Bizottság hangsúlyozza, hogy kiemelt figyelmet kell fordítani annak biztosítására, hogy az Európa 2020 stratégiában kitűzött célok elérésére irányuló ESB-alapokból finanszírozott beavatkozások meghirdetett célkitűzései szilárd politikai kereten alapuljanak. A hiányzó vagy még nem kidolgozott ágazati stratégiákkal való kapcsolat (például intelligens szakosodási stratégia, társadalmi befogadási stratégia, egészségügyi stratégia és az oktatás területét érintő stratégiák stb.) és ezek közvetlen hozzájárulása számos ágazati operatív programhoz (a továbbiakban: OP) képezik a megválaszolendő fő kérdéseket. Kiemelendő, hogy a végleges PM frissítése szükséges a fent említett stratégiai dokumentumok kidolgozása során keletkező minden releváns tartalommal, és a beavatkozási logikát támogató szakpolitikai irányvonalat e szerint kell korrigálni.

- (3) Ezenfelül az uniós pénzügyi forrásokat még fokozottabban a tematikus célkitűzéseken (TC) belüli beavatkozási területek korlátozott körére kell összpontosítani. További karcsúsítás szükséges a beavatkozások struktúrája tekintetében annak érdekében, hogy elkerüljük a több OP-t érintő hasonló beavatkozások és TC-k terjedését, ami a szakpolitikai irányvonal és a rendelkezésre álló EU-s források szétaprózásához vezetne.
- (4) A Közigazgatás- és közszolgáltatás-fejlesztés operatív program (KÖFOP) tekintetében a Bizottság nem ért egyet azzal, hogy ez az OP magában foglalja társadalmi befogadási és oktatási beavatkozásokat is (a 9. és a 10. TC keretében).
- (5) A turizmus tekintetében a Bizottság ismételten hangsúlyozza, hogy a kereskedelmi célú turisztikai létesítmények (például szállodák, fürdőhelyek és szabadidős/sportlétesítmények) finanszírozását főleg magánforrásokból illetve indokolt esetben pénzügyi eszközök révén kell biztosítani. Mivel a kis volumenű turisztikai infrastruktúra és szolgáltatások a területfejlesztési stratégián belül potenciálisan indokolható beruházási területet képvisel a ESB-alapok tekintetében, a Bizottság elismeri a turisztikai beavatkozások felvételét a megfelelő TC alá (8. TC). Annak érdekében azonban, hogy a támogatás elvi alapjáról megállapodjunk, egyértelműen bizonyítani kell az intézkedések munkahelyteremtő potenciálját és területi hatását.
- (6) Bár a természeti és kulturális örökségi helyszínek védelme és fejlesztése szabályszerű a 6. TC keretében, ugyanaz az aggály merül fel és ugyanolyan lépések szükségesek, mint az 5. észrevételben foglalt, turizmussal kapcsolatos javaslatok esetében.
- (7) A strukturális alapok kapcsán a turizmus és kultúra területén előirányzott beavatkozások (beleértve az integrált projekteket) ismertetésével együtt a kiosztott pénzügyi forrásokat is egységes keretben kell ismertetni¹, hogy egyértelmű, átfogó képet biztosítsunk. Szerkezetüket tekintve a különböző OP-k mind a természeti mind a kulturális örökséggel kapcsolatos beavatkozásait lehetőleg egy vagy legfeljebb két OP részeként kell koncentrálni.
- (8) A 3. TC keretében nyújtott öntözési támogatásnak meg kell felelnie az 1305/2013/EU rendelet 46. cikke rendelkezéseinek, és a fő célja nem lehet az öntözési rendszer bővítése.

2. A pénzügyi források tagállam által javasolt elosztása

- (9) Az OP-k előzetes értékelése eredményeinek összefoglalása (1.2. pont) tartalmazzon konkrétabb elemeket, különös tekintettel az alábbiakra:
 - A kis- és középvállalkozások (a továbbiakban: kkv) számára előirányzott közvetlen vissza nem térítendő támogatás általános összege és koncentrációja a magyar üzleti szektor versenyképességének figyelembevételével.
 - A Gazdaságfejlesztési és innovációs operatív program (GINOP) keretében tervezett beavatkozások köre és következetessége.

¹ Például mellékletben vagy háttérdokumentumban.

- A tervezett infrastruktúra a környezeti, információs és kommunikációs technológiák (a továbbiakban: ikt) és közlekedési infrastruktúra területén a fejlesztési szükségletek és a források ezeknek megfelelő elosztása tekintetében.
- Az alpinfrastruktúra gazdasági fontossága.

A Bizottság emlékeztet arra, hogy az előzetes értékelési jelentéseket közzé kell tenni a CPR 54. cikkének (4) bekezdése szerint. Amíg ezek nem hozzáférhetőek, a Bizottság nem közli végső észrevételét a különböző beavatkozási területek számára javasolt pénzügyi keretekről.

- (10) A finanszírozás áttételi hatását optimalizálandó a Bizottság felkéri Magyarországot, hogy azonosítsa az OP-k azon prioritásait, amelyek esetében a CPR 121. cikke szerint változtatja a társfinanszírozási arányokat. A Bizottság emlékeztet arra, hogy a CPR 120. cikke értelmében a társfinanszírozási arány meghatározása eseti alapon történik, és a maximális társfinanszírozási arány nem alkalmazandó minden esetben.
- (11) A programok és pénzügyi keretük általános felépítésének tervezését tekintve a Bizottság emlékeztet arra, hogy a CPR 70. cikkének (2) bekezdésében és az 1304/2013/EU rendelet (az Európai Szociális Alapról –ESZA– szóló rendelet) 13. cikkének (2) bekezdésében meghatározott kivételek nem biztosítanak megfelelő eszközt a fővárosi régiók számára rendelkezésre álló források növeléséhez. Ha egy művelet több programterületnek kedvez és a magyar hatóságok élnek a kivétellel, arányosítási megközelítést kell alkalmazni mégpedig a kedvezmények előzetes értékelése alapján mindazon programokra, melyek pénzügyi támogatást biztosítanak, mégpedig objektív kritériumok és az elérhető legalkalmasabb adatok (például a művelet kedvezményezettjei, a felhasználói célcsoport stb.) felhasználásával. A Bizottság ismételten hangsúlyozni kívánja azt is, hogy a fent említett kivétellel érintett műveletekhez a CPR 70. cikkének (2) bekezdésében ismertetett feltételeket (ezek minden ESZ-alapra alkalmazandók, kivéve az ESZA-t) és az ESZA-rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében ismertetett feltételeket értékelni kell a megvalósítás során, továbbá hogy e műveletek a monitoring-bizottság jóváhagyását igénylik (kivéve az ESZA esetében). A fentiek alapján a magyar hatóságoknak újra el kell végezniük a közép-magyarországi régióban végrehajtandó műveletek finanszírozásával kapcsolatos megfelelő számításokat. Kérjük, egyértelműen ismertessék a PM szövegében, hogyan szándékoznak megoldani ezt a kérdést.
- (12) A január 28-i magas szintű találkozón és az ezzel összefüggő február 7-i technikai találkozón a magyar hatóságokkal elért megállapodások nagy előrelépésnek tekinthetők, mivel alapvető fontosságú szakpolitikai döntések és a források ezeknek megfelelő elosztása számos területen egyeztetésre került. A Bizottság elismeri az informális párbeszéd folyamatának jogilag nem kötelező jellegét. Mindazonáltal megfelelő indoklás kézhezvételéig a Bizottság nincs abban a helyzetben, hogy elfogadjon bármilyen, a fenti, valóban jó kompromisszumot képviselő megállapodással lényegét tekintve ellentétes javaslatot.
- (13) Ennek megfelelően az oktatással kapcsolatos 10. TC ERFA-forrását a korábban egyeztetett szintre (azaz 450 millió EUR-ra) kell csökkenteni, tekintettel arra, hogy az ilyen célú beavatkozásokat elsősorban az ESZA-ból kell fedezni. Ehhez hasonlóan, a társadalmi befogadáshoz rendelt teljes forrásmennyiséget az egyeztetett szinten kell tartani (az ERFA és az ESZA tekintetében együttesen 2,4 milliárd EUR), tekintettel az EU 2020 stratégiának megfelelően a szegénység

leküzdésével és a társadalmi befogadással kapcsolatban kitűzött nemzeti célok eléréséhez szükséges fő beavatkozásokra, ahogy az általánosságban kifejtésre került az 1. észrevételben.

- (14) A Bizottság ragaszkodik ahhoz, hogy a PM szövege egyértelműen mondja ki, hogy főszabályként a strukturális alapokból a kis- és középvállalkozások számára elsősorban pénzügyi eszközök révén nyújtható támogatás. Emellett közvetlen támogatás csak célirányos módon nyújtható, azaz egyértelműen meghatározott, specifikus célcsoportokra kell összpontosítani (ezek például fiatal vállalkozók, kezdő vállalkozások, a nagy növekedési potenciállal rendelkező, kivitel-orientált, innovatív vállalkozások – ezeket egyértelműen meg kell határozni mind a PM, mind az OP-k szövegében). A pénzügyi eszközök és támogatások felhasználásának említett elve, valamint a célcsoportok egyértelmű meghatározása még nem szerepel a megfelelő részekben; ezért a Bizottság a jelen szakaszban nem tudja jóváhagyását adni a kis- és középvállalkozások számára nyújtandó közvetlen támogatás javasolt szintjéhez.
- (15) A Bizottság emlékeztet arra, hogy az általános gazdasági fejlődésnek kellene a vállalkozásnál munkahelyteremtéshez vezetnie, ily módon javítva a magyarországi foglalkoztatási szintet. Vissza nem térítendő támogatást ezért a vállalatok foglalkoztatási kapacitásainak bővítésére (függetlenül a vállalatok tulajdonosi struktúrájától) nem célszerű nyújtani (sem a 3. TC, sem a 8. TC keretében). A strukturális alapok keretében a kapacitásbővítésre forrásokat csak pénzügyi eszközök formájában célszerű felhasználni. Mivel az 1. TC szerinti beruházáshoz az ESZA keretében közvetlen támogatás nem nyújtható, kérjük a tervezett összeg átcsoportosítását a 10. TC kereteire és a pénzügyi táblázat felülvizsgálatát.
- (16) A Bizottság elismeri az ikt terület és az ahhoz kapcsolódó beavatkozások fontosságát. Az ikt átfogó kérdés, amely az informális tárgyalások és a PM alapján számos TC részeként megjelenik, például az 1. TC, a 2. TC, a 3. TC, a 7. TC, a 10. TC és a 11. TC esetében. A 2. TC esetében megjegyzendő, hogy számos beavatkozási terület kikerült alóla és más TC-k alá csoportosították át. Azokhoz a beavatkozási területekhez képest, melyek továbbra is a 2. TC alatt szerepelnek, a 2. TC forrásösszege viszonylag magasnak tekinthető. Ezért a Bizottság javasolja a magyar hatóságoknak a 2. TC forrásszintjének felülvizsgálatát.
- (17) A kiosztott források csökkentésére lehetőség van még a 6. TC esetében a kulturális és természeti örökség védelméhez rendelt források tekintetében (jelenleg a GINOP 4. prioritása) is, mivel ez átfedésben van az energiahatékonysági intézkedésekkel és a Terület- és településfejlesztési operatív program (TOP) keretében megvalósítandó területfejlesztési beavatkozásokkal. Továbbá a közép-magyarországi kulturális és természeti örökség védelmével kapcsolatos beavatkozások nem tűnnek indokoltnak a CPR 70. cikkében foglalt 15 %-os rugalmassági lehetőség alapján (a hivatkozást törölni kell az 1.1.4. pont szövegéből).
- (18) A Bizottságnak az a véleménye, hogy Magyarország jelenlegi helyzetét és fejlődését, valamint az ország versenyképesség-javítási törekvését figyelembe véve, magasabb beruházási szintet szükséges előirányozni a legfontosabb alpinfrastruktúra terén, különösen a közlekedés és a környezetvédelem területén.

- (19) Magyarország a teljes EMVA-költségvetéséből csak 2,5 %-ot javasol előirányozni, a 4. TC keretként, ami nem tűnik elegendőnek a kitűzött célok eléréséhez. Ezért a költségvetés felülvizsgálata szükséges.
- (20) Bár Magyarország teljes EMVA-költségvetése 12,5 %-át szándékozik előirányozni a 8. TC forrásaként, nagyon kevés beavatkozást ismertet megfelelően, és ezek közül sok mutat átfedést a 3. TC alatt már tervbe vett beavatkozásokkal. Magyarországnak további elérendő eredményeket kell meghatároznia a 8. TC keretében.
- (21) Magyarország 28 millió EUR összegű költségvetést irányoz elő technikai segítségnyújtási célokra² a strukturális alapokból és a Kohéziós Alapból. A Bizottság úgy véli, hogy ez az összeg nagyon alacsony, tekintettel a CPR szövegében megállapított szabályozási követelményekre és a forrásspecifikus szabályokra (előzetes feltételrendszer, korrupcióellenes fellépés, képzések, az előzetes feltételrendszer teljesítéséhez kapcsolódó lépések, például adminisztratív kapacitásépítés, értékelés, fordítás, monitoring, információtechnológia, mezőgazdasági hálózatépítési platform, halászati statisztikai adatgyűjtés stb.), amelyek mellett az ország jelenlegi pénzügyi helyzetét és gazdasági kilátásait is figyelembe kell venni. A Bizottság emlékeztet arra, hogy hozzáférést kell biztosítani a támogatásokhoz a közvetlen adminisztratív kapacitásépítő intézkedések megvalósítása során a kedvezményezettek különböző csoportjai számára, például a közlekedés, a környezet, de a helyi szereplők esetében is, beleértve az integrált területi beruházásokat (ITB) kezelő szervezetet és NGO-kat (kormányzaton kívüli szervezetek) és a marginalizálódott közösségek, különösen a romák képviseletében eljáró, alulról építkező civil társadalmi szervezeteket, ezért szükséges ezen elemek részletes leírása és különös figyelemmel történő kezelése a feladatok meghatározása és a teljesítésüket célzó pénzügyi források elosztása során. Ennek végrehajtása nem szenvedhet kárt a nemzeti költségvetésre nehezedő nyomás enyhítése okán. A kedvezményezettek számára előirányzott intézkedések foganatosításának megkezdése még a PM és az OP-k hivatalos elfogadása előtt meg kell történjen. E fő elemek felvétele jogi követelmény a CPR 15. cikke (1) első bekezdése b) pontjának v. alpontja szerint, amely lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy megtagadja a PM jóváhagyását, amennyiben ezek az elemek hiányoznak.
- (22) Ehhez hasonlóan, a kedvezményezettek adminisztratív terheinek csökkentését célzó indikatív ütemterv megadásának elmulasztása³ (a CPR 15. cikke (1) bekezdése b) pontjának vi. alpontja) is a PM jóváhagyásának megtagadásához vezethet a CPR 16. cikkének (2) bekezdése szerint.
- (23) A Bizottság ezért úgy véli, hogy a strukturális alapokból és a Kohéziós Alapból biztosított összes forrás legalább 0,8–1 %-át kitevő minimális költségvetést kell a technikai segítségnyújtás céljaira rendelni. Bár üdvözölhető az EMVA-ból biztosított technikai segítségnyújtás keretében a vidéki hálózathoz rendelt 1,5 %-os összeg, további emelésre is szükség van a hasonló kötelezettségek teljesítése érdekében az EMVA-ra vonatkozó specifikus rendelet összefüggésben.

² Az ellenőrző hatóság személyzetének fizetését e költségvetésből kívánják finanszírozni; a ESB-alapok kezeléséért felelős egyéb személyzet fizetése a nemzeti költségvetésből kerül finanszírozásra.

³ A 2.6. pontban jelenleg ismertetett lépések az ütemtervre, illetve e lépések meghatározásának előkészítésére vonatkoznak, és nem magukra a lépésekre.

3. Átfogó politikai kérdések és hatékony megvalósításuk

- (24) A PM megemlíti, hogy a kistérségek előzetesen kiosztott forrásokkal fognak rendelkezni (LAU-1 [helyi adminisztratív egység] programcsomagok a megyei ITB-k részeként). A Bizottság úgy véli, hogy a szóban forgó területi szintű előzetes forráselosztás jelentős, a projekt minőségét gyengítő kockázatokkal jár. Ezért nem támogatható LAU-1 programcsomagok szintjén a források általános előzetes elosztása. A projektcsomagokra vonatkozó javaslatokat közvetlen versenynek és megfelelő minőségértékelésnek kell alávetni, objektív kritériumok alapján és a pénzügyi támogatást megalapozó kellő indoklással. Ezenfelül a megyei és városi szintű ITB-k tekintetében a vonatkozó társadalmi-gazdasági mutatókon túl a bemutatott és minőségvizsgálatnak alávetett területi stratégia kapcsán azonosított szükségletek, lehetőségek és potenciálok alapján kell meghatározni a megvalósításukra rendelkezésre álló költségvetés nagyságát is.
- (25) Az előirányzott területi beavatkozások összetetteknek tekinthetők, mivel magukban foglalnak bizonyos átfedéseket (kiterjednek mind területi, mind ágazati OP-kra), és ezért fokozott koordináció szükséges különösen az ágazati és a területi OP-k között. Továbbá összehangolás szükséges annak biztosítása érdekében, hogy a különböző területi szinteken megvalósítandó stratégiák, valamint a vonatkozó ágazati stratégiák koherensek legyenek és közöttük szinergia jöjjön létre a fejlesztési célkitűzések tekintetében. Ezért szükséges a területi és az ágazati OP-k közötti koordinációs mechanizmusok ismertetése a PM szövegében. Az e kérdéskörrel kapcsolatos bizonytalanság komoly aggályokat vet fel a megvalósítás tényleges sikerét illetően. A Bizottság véleménye az, hogy minden területi alapú beavatkozás a TOP része kell legyen, kivéve a vidéken megvalósítandó közösségi szinten irányított helyi fejlesztéseket (CLLD-k) és a leghátrányosabb helyzetű kistérségeknek szóló specifikus programot. Következésképp a Balaton régiót célzó ITB-t a TOP alá kell besorolni.
- (26) Emellett jelenleg nincs elegendő bizonyíték arra, hogy a területi beavatkozások tervezéséhez és megvalósításához rendelkezésre állnak majd a megfelelő adminisztratív kapacitások. Ez olyan alapvető elem, amelyet be kell építeni a PM szövegének releváns részébe. Pontosítandó, hogy az ITB-keket kezelő szervek adminisztratív kapacitásépítéséhez szükséges pénzügyi források el vannak-e már különítve az OP-k forrásaiból vagy a nemzeti költségvetésből⁴.
- (27) A különböző területi beavatkozások megvalósításával és kezelésével kapcsolatos rendszerre való utalások az általánosság szintjére korlátozhatók a PM szövegében, majd kellő szintű részletezettséggel ismertetők az érintett OP szövegében.
- (28) A Bizottság emlékeztet arra, hogy a megvalósítás intézményi rendszerének ismertetett módosításait (2.5.1. pont) a nemzeti audithatóságnak kell értékelnie és jóváhagynia a Bizottság részéről történő bármilyen végső értékelés előtt. Kérjük az informális párbeszéd folyamán már megfogalmazott, de még nem teljesített kérés szerint a kulcsfontosságú szakértelem megóvását biztosító intézkedések és/vagy cselekvési terv felvételét a PM szövegébe. Ajánlott, hogy a magyar hatóságok elemezzék az emberi erőforrásokkal kapcsolatos kapacitásigényeket minden olyan terület tekintetében, amely közvetlenül részt vesz a ESB-alapokkal kapcsolatos megvalósításban. Az elemzésnek ki kell terjednie a közreműködő

⁴ A 3.1.2. pont, „Integrált területi beruházások (ITB)” c. alpont, a felsorolás 3. pontja.

szervezeteknek az irányító hatóságokba történt felvételére, valamint azon súlyos következményekre mellyel az irányító hatóságok korábban kiszervezett tevékenységi körének csökkenése jár. Továbbá gondoskodni kell a feladatok pontos szétválasztásáról az érintett irányító hatóságokon belül a projektek előkészítése, kiválasztása, megvalósítása és ellenőrzése tekintetében, és azt be kell mutatni a 2.5.5. pontban.

- (29) A Vidékfejlesztési Program tekintetében a PM nem mutatja be kellő részletezettséggel azokat a feladatokat, amelyeket a Miniszterelnöki Hivatalra és az Agrárgazdasági Kamarára kell delegálni. Megfelelő magyarázatot kell adni a javasolt módosításokhoz, részletesebben ismertetve az egyes intézmények feladatait. Ismertetni kell a Vidékfejlesztési Minisztérium szerepében tervezett módosítást, és indokolni kell a program jobb kezelésének biztosítása szempontjából.
- (30) Bár általánosságban üdvözlendők a megvalósítás egyszerűsítését célzó erőfeszítések, a Bizottságnak komoly aggályai vannak az előirányzott egyszerűsített projektkiválasztási eljárás kapcsán (a 2.6. pontban ismertetve – „A pályázók adminisztrációs terheinek csökkentése a projektkiválasztási szakaszban”). További pontosítás szükséges a kiválasztott projektek gazdasági előnyösségének biztosítását célzó minőségbiztosítási rendszerrel kapcsolatban (beleértve a 100 millió HUF alatti projekteket, amelyeknek a támogatás elnyeréséhez előre meghatározott jogosultsági feltételeket kellene teljesíteniük). A Bizottság felhívja a figyelmet, hogy a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvének érvényesüléséhez olyan átlátható és egyszerű rendszerre van szükség (különösen a projektkiválasztáshoz), amely lehetővé teszi egyértelmű prioritások kialakítását a támogatható pályázatok körében, és a későbbiekben megfelelő számú támogatott projekt kiválasztását az adott program keretében. A normatív támogatási modell láthatólag nem teljesíti a CPR 125. cikke (3) bekezdésének a) pontjában meghatározott követelményeket. A normatív projektkiválasztási modell alkalmazása csak maradéktalanul indokolt esetekben és a monitoring-bizottsággal egyetértésben fogadható el a támogatási területek szűk körében.
- (31) Határozottan ajánlott a fenti 2.6. pont átfogalmazása, és azt is meg kell jegyezni, hogy a projektkiválasztási intézkedésekkel és a küszöbökkel kapcsolatos részletes tájékoztatás csak a programokban szükséges. Ami az egyszerűsített költség opciókat illeti, a Bizottság nagy lehetőséget lát e területen az adminisztratív terhek csökkentésére. Kérjük, adjanak megfelelő tájékoztatást e lehetőségekre vonatkozóan a 2.6. pontban.
- (32) A jelen szakaszban a Bizottság úgy véli, hogy nemzeti szinten a 32 alkalmazható előzetes feltételrendszerből 7 teljesült (3.1; 4.3.; 8.2.; 8.5.; 8.6.; G5; G6)⁵. Tekintettel arra, hogy Magyarország a hulladékkezelési tervet és a hulladékmegelőzési programot késedelmesen nyújtotta be, a Bizottság még nincs abban a helyzetben, hogy felmérje a 6.2. előzetes feltételrendszer (hulladékok) teljesítését.

⁵ Megjegyzendő, hogy a „részleges” teljesítés nem elfogadható; ha bármelyik kritérium nem teljesültnek tekinthető, a megfelelő előzetes feltételrendszer teljes egészében nem teljesültnek minősül. Ilyen esetekben megfelelő cselekvési tervet kell biztosítani az összes nem teljesített kritérium tekintetében.

- (33) A Bizottság nem ért egyet Magyarország önértékelésével 14 előzetes feltételrendszer teljesítése tekintetében, amelyek a következők: ikt (2.1.; 2.2.), alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság (4.1.), vízügy (6.1.), társadalmi befogadás (9.1.; 9.2.), oktatás (10.1.; 10.2.; 10.3.; 10.4.), valamint általános előzetes feltételrendszerek a diszkrimináció elleni fellépés (G-1), a nemi egyenjogúság (G2), a fogyatékkal élők jogai (G3) és a közbeszerzés (G4) kérdéseiben. A Bizottság emlékeztet arra, hogy a nemzeti szinten alkalmazandó összes nem teljesített előzetes feltételrendszer esetében fel kell venni a vonatkozó cselekvési terveket a PM szövegébe (azaz az összes nem teljesített kritériumra kiterjedően), ami jelenleg a következő előzetes feltételrendszerek tekintetében nem teljesül: 2.1.; 2.2.; 4.1.; 6.1.; 9.1.; 9.2.; 10.1.; 10.2.; 10.3.; 10.4. A G-1, G-2, G-3, G-4 általános előzetes feltételrendszerek esetében a cselekvési tervnek ki kell terjednie minden kritériumra.
- (34) Az előzetes feltételrendszerek értékelésével kapcsolatos megállapodás hiánya a PM keretében azt vonhatja maga után, hogy a Bizottság a CPR 16. cikkének (2) bekezdése szerint megtagadja a jóváhagyást. A cselekvési tervek részleteiről tovább kell tárgyalni a programmal kapcsolatos tárgyalások keretében, valamint folytatni kell az G7 általános előzetes feltételrendszer értékelését (statisztikai rendszer és eredménymutatók), amely jelentősen függ a program sajátos kontextusától.
- (35) Tekintettel a közbeszerzési területen tapasztalt problémákra, illetve a jelentős számú gyanított csalási esetre az ERFA-val és a Kohéziós Alappal összefüggésben, Magyarországnak e téren a megvalósítás javítását célzó fokozott lépéseket kell tennie. A magyar hatóságok terjesszenek elő átfogó stratégiai megközelítést és tegyenek kifejezetten a PM fenti területével kapcsolatos lépéseket a CPR 125. cikke (4) bekezdésének c) pontjában foglalt követelmények alapján.

4. Egyéb kritikus kérdések

- (36) Számos következetlenség tapasztalható a PM és a magyar hatóságoktól kapott legutóbbi OP-tervezetek között. A PM módosított változatában biztosítani kell a teljes összhangot az OP-kal, különösen a beavatkozások és a TC-k megválasztása tekintetében (a pénzügyi adatok automatikusan frissítésre kerülnek). Megfigyelhető, hogy a PM még mindig számos olyan részletet tartalmaz, amelynek nem kellene benne szerepelnie. Ezeket a releváns OP-kba célszerű áttenni.
- (37) A Bizottság megjegyzi, hogy az ETHA-rendelet elfogadása kapcsán fellépő késedelem miatt a CPR 14. cikkének (5) bekezdésében meghatározott megfelelő elemek nem kerültek felvételre a PM szövegébe. Ezért a Bizottság tartózkodik a PM ezen elemeinek értékelésétől annak a CPR 17.1. cikke szerinti felülvizsgálatáig.

II. RÉSZ – további észrevételek

1.1. és 1.3. (elemzés és eredmények)

- (38) A Bizottság hangsúlyozza, hogy a strukturális alapokból nem támogathatók a mezőgazdasági vállalatok, sem a Szerződés 1. mellékletében felsorolt termékeket előállító vállalatok. Ezért az 1–3. TC keretében e tekintetben felmerülő bármilyen kétséget ki kell küszöbölni, különösen az K&F&I-, ikt- és kkv-támogatások terén.
- (39) Az 1. TC keretében támogatásban részesülő minden műveletnek hozzá kell járulnia a vonatkozó intelligens szakosodási stratégia (RIS3) megvalósításához. A nagyvállalatok számára nyújtott támogatást szigorúan korlátozni kell, és a kis- és középvállalkozásokkal való együttműködést az ilyen támogatás előfeltételévé kell tenni annak érdekében, hogy a támogatás előnyei átszálljanak a kis- és középvállalkozásokra (például a nagyvállalati K+F+I-láncba való integrálásukkal).
- (40) Szükséges lenne, hogy a PM továbbfejezze a magyar F+I ökoszisztéma szűk keresztmetszeit, konkrét terveket javasolva az ilyen szűk keresztmetszetek kiküszöbölésére, meghatározva emellett a cselekvések célkitűzéseit és várható eredményeit is⁶.
- (41) Szem előtt kell tartani, hogy a jövőbeni ETHA keretében megvalósítandó uniós prioritások és intézkedések hozzájárulnak a 3., 4., 6. és 8. TC-k célrendszeréhez.. Még amennyiben az 1. TC alatt szerepel is a halászat, az akvakultúra és az ezekkel kapcsolatos ágazatok gyengeségeinek és potenciáljainak elemzése, PM és az OP szövegének összhangban kell állnia a felsorolt TC tekintetében (például a beavatkozásokat, a célkitűzéseket és az eredményeket ezeknek megfelelően kell felsorolni).
- (42) A 2. TC az ikt-szolgáltatások terjesztését célozza minden területen, beleértve a mezőgazdaság és a vidékfejlesztés területén a digitális technológia fokozottabb használatának elősegítését a mezőgazdasági üzleti tevékenységet folytatók körében. Az ERFA-ból nem finanszírozható ikt-beavatkozások mezőgazdasági vállalatoknál (vagy az I. melléklet szerinti termék-előállítás terén), ezért javasolt a várható eredmények táblázatába a megfelelő EMVA-finanszírozást felvenni és a felsorolásban feltüntetni a Vidékfejlesztési programot (VP) a 80. oldalon. A mezőgazdasági üzleti tevékenységet folytatókat célzó ikt-beruházások is az EMVA alá sorolhatók a 3. TC alatt.
- (43) Úgy tűnik, hogy a Nemzeti Infokommunikációs Stratégia (NIS) (19. oldal) nem határozza meg pontosan a piaci kudarc által érintett területeket, azaz azokat a „fehér foltokat”, ahol az NGN-beavatkozások (következő generációs hálózatok) indokoltak lehetnek. Kérjük, vegyék fel a PM szövegébe (19. oldal) az NGN-tervet/térképezési gyakorlatot, amelyek kidolgozása során nem csak a jelenlegi, hanem a tervezett magánbefektetéseket is figyelembe kell venni.

⁶ Továbbra sem világos például, hogy hogyan érhető el a következő elvárt eredmények: „A megfelelő doktori, K+F szakember és kutatói létszám a köz- és piaci szférában egyaránt [...]”

- (44) A szélessávú hálózatokat (79. oldal) tekintve fel kell tüntetni, hogy ez csak a nagysebességű (NGN/NGA) szélessávú hálózatokra vonatkozik, illetve csak a „fehér foltok” csökkentésére piaci kudarc esetén⁷.
- (45) Méltányolható, hogy Magyarország specifikusabb és célirányosabb megközelítést kíván kidolgozni a kkv-k támogatására, mint 2007–2013-ban. A PM szövegének egyértelművé kell tennie az eltolódást a kkv-k versenyképességének támogatása irányába, amely egyre inkább az innováción, a nemzetközivé váláson és a kis- és középvállalkozásoknak a külföldi nagyvállalati értékláncba való integrálásán alapul. A 3. TC keretében a Bizottság azt várja, hogy az általános, szelekciót mellőző támogatások helyett nagyobb hangsúlyt kapjanak a versenyképességet valóban javító lépések és intézkedések, kiemelve a strukturális változás, valamint a közvetlen összeegyeztetés/szinergia igényét az 1. TC és a magyar RIS3 vonatkozásában.
- (46) A pénzügyi eszközök tekintetében (25. és 29/30. oldal), Magyarország említi „technikai hiteleket, forgótőkehiteleket [...]” és „forgóeszköz-finanszírozást”. Nem egészen világos, hogy ezt a ESB-alapok keretében irányozzák-e elő (vagy nemzeti forrásokból), de ha igen, az alkalmazandó szabályokat tiszteletben kell tartani, és a forgótőke-támogatásnak nagyon korlátozottnak és indokoltnak kellene lennie.
- (47) Kérjük, hivatkozzanak a megújuló energiára minden területen, ahol az energiahatékonysági és a megújuló energiával kapcsolatos kötelezettségek azonosak az uniós jogszabályok szerint, különösen az épületek esetében.
- (48) Az energiahatékonyság tekintetében úgy értelmezzük, hogy az EMVA-val kapcsolatos energiahatékonysági és megújuló energiával összefüggő beruházásokat a 4. TC keretében támogatják; e tekintetben pontosítás szükséges.
- (49) Az EMVA tekintetében a PM szövegének utalnia kell arra, hogy az állati hulladék tárolása kiemelt figyelmet kap.
- (50) A mezőgazdaság, az agrár-élelmiszeripar és az erdészet terén, valamint általában a vidéki területeken javasolt adatokat megadni a forráshatékonysági beruházások munkahelyteremtésre gyakorolt hatásáról.
- (51) Tüntessék fel a víztakarékossági beruházások eredményét a mezőgazdasági, az erdészeti és az agráripari tevékenységek területén.
- (52) Az 5. TC kiegészítése szükséges az árvizek kockázatának kezelését célzó és az árvíz-megelőzési infrastruktúra javításához hozzájáruló természetes megoldásokkal és projektekkel.
- (53) A Bizottság állásfoglalása a beavatkozás fő területei között emelte ki a félig önálló gazdaságok szerkezetátalakítását és a minőségi termelést. Meg kell említeni a megfelelő beavatkozásokat (vagy indokolni kell a hiányukat), a releváns mutatók bemutatását is beleértve. Tekintettel arra, hogy az EMVA-költségvetés 24 %-a a 6. TC keretéhez rendelt, további fontos támogatandó területekkel is foglalkozni kell, például a biodiverzitás védelmének fokozásával, a

⁷ Az alapvető szélessávú hálózat finanszírozása a Bizottság számára nem prioritás, és a rés-elemzés feltüntetése referenciapontként nem elegendő.

nagy természeti értéket képviselő területekkel, a vízminőség javításához való hozzájárulással a mezőgazdaság, az erdészet és az erdőgazdálkodási tervezés és az agráripari tevékenységek terén (például célzott beruházások az állattenyésztési ágazatban), a vonatkozó célkitűzések és az előirányzott eredmények feltüntetésével. Kérjük, hivatkozzanak a 2009/128/EK irányelvre (növényvédő szerek) és a mezőgazdasági forrásokból származó nitrátok okozta vízszennyezés elleni védelemről szóló 1991. december 12-i tanácsi irányelvre is. A VP részletesebb tájékoztatást kell adjon a tárgyban.

- (54) Az öntözés gazdasági és környezeti előnyeit be kell mutatni például a hatékonyabb vízhasználat, költségtakarékosság stb. révén.
- (55) A 6. TC vonatkozásában az agrár-környezetvédelmi beruházások tekintetében a 2007–2013-as időszakhoz képest sokkal célirányosabb, sajátos környezetvédelmi szükségleteken alapuló beruházások kidolgozására és megfelelő indoklására van szükség.
- (56) A városi mobilitás (30. oldal) tekintetében a Bizottság ragaszkodik ahhoz, hogy bármilyen kapcsolódó beavatkozás feltétlenül egy vonatkozó, fenntartható városi mobilitási stratégia keretében kerüljön megtervezésre és megvalósításra. Ez a fenntartható városi mobilitási stratégia az érintett ITB stratégia szerves része lehet.
- (57) Egyértelműen utalni kell a közlekedés és a környezet határokon átnyúló és/vagy makroregionális összeköttetést szolgáló aspektusára a 7. TC és a 4. illetve 6. TC elemző részeiben.
- (58) A PM és az OP-k végleges változatait maradéktalanul összhangba kell hozni, különös tekintettel a TC megválasztására a városi közlekedési beavatkozásokhoz (4. TC vagy 7. TC), a várható eredményekre (az említett választással összhangban), az (esetleges) ERFA-támogatások körére és céljára, valamint a pénzügyi eszközök felhasználásának egyértelmű pontosítására a közlekedés területén. E tekintetben bármilyen még függőben lévő döntést mielőbb meg kell hozni.
- (59) A vasúti beavatkozásokat tekintve szükséges a tervezett beavatkozások fókuszát meghatározó fő folyosók feltüntetése.
- (60) Utalni szükséges a vámkezelés korszerűsítésére (beleértve a vámkezelési infrastruktúrát, berendezéseket, rendszereket) a 7. TC alatt megvalósítandó projektfejlesztések részeként, a gyorsabb és biztonságosabb kereskedelmet előmozdító határátkelést elősegítése érdekében.
- (61) A magyar hatóságokat emlékeztetjük arra az lehetőségre, hogy az 1301/2013/EU rendelet 5. cikke (7) bekezdésének e) pontja szerint a strukturális alapokból és a Kohéziós Alapból nyújtott támogatásokat energiaátviteli infrastrukturális beruházásokra használhatják.
- (62) Bizonyos várható eredményeket érdemben felül kell vizsgálni annak érdekében, hogy pontosan meg lehessen adni az előirányzott beavatkozások kívánt eredményét. A kiválasztott eredményeknek csak a beavatkozások fő célkitűzéseit kellene tükrözniük. A 8–11. TC-k vonatkozásában lásd a 63–66. észrevételt.

- (63) További módosítások szükségesek a 8. TC alatti várható eredmények tekintetében. Mivel a 8. TC keretében a duális oktatás céljára nyújtott támogatás csak a kkv-kat célozhatja, a vonatkozó eredményt ennek megfelelően kell módosítani. Azoknak az ESZA-alapú várható eredményeknek az esetében, amelyek kapcsán a szükséges infrastrukturális befektetések tekintetében korábban keresztfinanszírozás alkalmazásáról született megállapodás, a kapcsolódó ERFA-befektetésekre vonatkozó utalások törlendők. A tervek között vannak mobilitást támogató befektetések, de ez nem tükröződik az eredmények között. A Bizottság fenntartja, hogy a nők foglalkoztatási arányának növelésére vonatkozó általános eredmény nincs kellő pontossággal meghatározva ahhoz, hogy fel lehessen mérni az ESZA hozzájárulását a célhoz. Mivel a támogatásnak a fenntartható munkahelyek teremtésére kell irányulnia (lásd a 15. megjegyzést), a vonatkozó várható eredményt át kell fogalmazni (az ESZA-hoz kötődő eredmények alatti felsorolás második pontja).
- (64) További módosítások szükségesek a 9. TC keretében várható eredmények tekintetében. A gyermekszegénységgel kapcsolatos várható eredmény a tervezett beruházásnak inkább egy lehetséges kimenetét írja le („A gyermekszegénység elleni közösségi programok által elért gyermekek számának növelése.”). A gyermekszegénység elleni programok eszközök. Kérjük, hogy az elérendő eredményre kerüljön a hangsúly. Számos eredmény kerül bemutatásra (7., 8. és 11. pont a felsorolásban) a tervezett közösségi fejlesztési programok kapcsán. A Bizottság megjegyzi, hogy ezek közül némelyik nem mérhető, vagy nem esik az ESZA hatálya alá. Ahogy a korábbi informális megjegyzésekben is említettük, legfeljebb egy eredmény vonatkozhat a közösségi programokra. Az ESZA-hoz kapcsolódó eredmények közül az utolsó inkább eszköz, mint eredmény („ESZA-források tervezett és megvalósított felhasználása...”).
- (65) További módosítások szükségesek a 10. TC alatti várható eredmények tekintetében. Az első ESZA-hoz kapcsolódó eredmény általános jellegű megállapítás, amely eredménynek nem tekinthető. Pontosítandó, hogy a közoktatási rendszer mely elemének változása várható, és milyen beruházások révén. A „második esély” és a tehetséggondozó programok eszközök. Kérjük, hogy az elérendő eredményre kerüljön a hangsúly. Ugyanez érvényes az átadott technológiákkal és az élethosszig tartó tanulás részeként a felsőfokú oktatással stb. kapcsolatban vázolt eredményekre is. A következő eredmény pontosabb meghatározását kérjük: „A korai iskolaelhagyók részarányának csökkentése”, figyelembe véve, hogy az iskolából lemorzsolódók számának csökkentését célzó intézkedéseknek a hátrányos helyzetű tanulóakra, köztük a romákra, valamint a szakképzésbe kerülőkre kellene összpontosítaniuk (Magyarországon a korai iskolaelhagyók aránya alacsonyabb az uniós átlagnál).
- (66) A 11. TC alatt megfogalmazott várható eredmények túl általánosak és nem kapcsolódnak szorosan a tervezett intézkedésekhez. Néhány mutatószám a kiosztott forrásokhoz képest túl ambiciózus. Meg kell határozni, hogy az első három az ESZA-hoz kötődő várható eredmény mely közigazgatási eljárásokat érinti.
- (67) A megkülönböztetés – mint a romák munkaerő-piaci bevonása és társadalmi befogadása útjában álló fő korlát – nincs megfelelően kezelve. A megkülönböztetés elleni intézkedések ESB-alapokból történő finanszírozását a

tervek előirányozzák és ennek valóban kiemelt területnek kell lennie. Ezért szükséges a kihívások között kiemelni romákkal szembeni megkülönböztetést.

- (68) A Bizottság és az érdekeltek súlyos aggályokat vetettek fel a **bentlakásos intézmények kiváltására** irányuló magyar stratégia bizonyos elemei miatt. E stratégia említése **mellett** feltétlenül hivatkozni kell az uniós és nemzetközi legjobb gyakorlatokra a fő elvek kölcsönös megértésének biztosítása céljából. A PM szintjén **elköteleződés szükséges amellett**, hogy sem új sem meglévő intézményekbe nem történik beruházás. Egyértelmű prioritást kell adni a közösségi alapú szolgálatok erősítésének vagy fejlesztésének, **elköteleződve a bentlakásos intézmények használatának csökkentése mellett.**
- (69) A Bizottság szeretné hangsúlyozni, hogy a ESB-alapokat nem lehet felhasználni a szegregáció fenntartására vagy fokozására. Bár abban egyetérthetünk, hogy az ágazatközi kooperáció (ez az állami, a civil, ezen belül az egyházzal kapcsolatos szervezetek részvételét jelenti) hozzájárulhat a helyi szintű megoldásokhoz, a ESB-alapokból nyújtott források nem új intézmények létesítésére szolgálnak, különösen akkor, ha ez tovább növelheti bizonyos közösségek marginalizálódásának kockázatát. Ezenfelül Magyarországnak a 6. országspecifikus ajánlással összhangban el kell köteleznie magát az oktatás szegregációmentesítése mellett, és amellett, hogy egyenlő hozzáférést biztosítson a minőségi és befogadó többségi oktatáshoz a hátrányos helyzetű gyermekek, különösen a roma gyermekek számára. Az 1. észrevétellel összhangban kérjük megfelelő információk felvételét az 1.1.3. és 1.3. fejezetbe, különösen a 10. TC tekintetében. A 10. TC 1.3.2. fejezetébe kérjük a szegregáció csökkentésével kapcsolatos várható eredmény felvételét.
- (70) Az 1.3.1. fejezetben az oktatásalapú pilléren túl kérjük a 9. TC és a 10. TC keretében az ifjúsági garanciarendszerre való hivatkozások felvételét is. Ismertetni kell, hogy a társadalmi befogadási és az oktatási beruházások hogyan járulnak hozzá az ifjúsági garanciarendszer megvalósításához. A leírásnak kifejezetten utalnia kell a roma közösségekre is.
- (71) A strukturális alapokból 2007–2013-ban széles körű támogatást kaptak az oktatás hatékonyságának javítást szolgáló technológiai eszközök (az ikt területén). Az ilyen beavatkozások iránti bármilyen további, esetleg nagyon korlátozottan figyelembe vehető igény megfontolása céljából megalapozottabb indoklás szükséges. Megfelelő indoklás hiányában a Bizottság nem tud hozzájárulni az ilyen típusú támogatásokhoz.
- (72) A 11. TC keretében az iratok tárolására és a középületek korszerűsítésére irányuló infrastrukturális beruházás támogatását a Bizottság nem hagyja jóvá. Az erre való utalásokat a 65. oldalon és a 94. oldalon törölni kell.
- (73) A közintézmények akadálymentesítése nem támogatható a 11. TC keretében (a vonatkozó utalásokat a 64., a 94. és a 95. oldalon törölni kell); a 9. TC e tekintetben bizonyos feltételekkel és kellően indokolt esetben figyelembe vehető.
- (74) Magyarországnak frissítenie kell az éghajlatváltozással kapcsolatos kiadásokra vonatkozó számadatokat, ezen belül is a CPR 15. cikke (1) bekezdése a) pontjának iv. alpontjában előírt, „az éghajlatváltozással kapcsolatos célkitűzésekkel összefüggésben előirányzott teljes indikatív összeg”-et, felhasználva a 215/2014/EU bizottsági végrehajtási rendeletben meghatározott, az

éghajlatváltozással kapcsolatos támogatásra vonatkozó módszertant. A Bizottság tudomásul veszi, hogy az éghajlatváltozással kapcsolatos kiadások végső ellenőrzésére akkor kerül sor, amikor minden OP benyújtásra került az SFC 2014 rendszeren keresztül, Magyarország részéről azzal az általános kötelezettségvállalással, hogy eléri a 2014–2020-ra szóló többéves pénzügyi keret költségvetése szerint az éghajlatváltozással kapcsolatban előirányzott kiadások legalább 20 %-át.

1.5. Horizontális elvek és politikai célkitűzések

(75) (1.5.1.) A partnerség elve alkalmazásának bemutatásában célszerű kitérni arra, hogyan kerültek meghatározásra és kiválasztásra a megfelelő partnerek és különösen a fő partnerek, és hogyan folyt velük a konzultáció. A partnerség elvének kiemelt fontosságára tekintettel kérjük feltüntetni azt is, hogyan került figyelembevételre a reprezentativitás, a földrajzi és tematikus lefedettség, a vezetői kapacitás, a szakértelem és az innovatív szemlélet a civil társadalmat képviselő szervek, a környezetvédő partnerek, az NGO-k és a társadalmi befogadást, a nemi esélyegyenlőséget és a megkülönböztetésmentességet előmozdító szervek kiválasztása során.

(1.5.3.) Az energiahatékonyság javítását célzó lépések alkalmazását és nyomon követését célzó rendelkezéseket következetesen be kell mutatni a PM keretében, és intézkedéseket kell előirányozni a nyomon követésükre. A Bizottság állásfoglalásával összhangban intézkedéseket kell tenni annak érdekében, hogy az energiahatékonyság és az üvegházhatású gázok csökkentése fontos kritériummá váljanak a projektek kiválasztásában (ahol alkalmazható). Ki kell térni „a szennyező fizet” elv megvalósítását és nyomon követését célzó konkrét lépésekre. A szövegben szerepeltetni kell azt a követelményt is, hogy az EU által finanszírozott projektek során be kell tartani a zöld közbeszerzési szabályokat és elő kell mozdítani a forráshatékonyságot. Továbbá egy olyan pontot is fel kell venni, amely az uniós környezetvédelmi vívmányok betartására vonatkozó kötelezettségvállalást tartalmaz (beleértve azoknak a projektkiválasztási kritériumoknak a meghatározását, amelyek hozzájárulnak a jelenlegi kötelezettségszegések megszüntetéséhez és a jövőbeni kötelezettségszegések elkerüléséhez).

(76) (1.6.) A PM hivatkozásokat tartalmaz a KÖFOP-ra, amely az egyetlen olyan OP, amely jelenlegi formájában még nem vált az informális megbeszélések tárgyává⁸. Pontosítást kérünk, hogy ez az OP többkategóriás-e, és a közép-magyarországi régiót érintő nemzeti projektek költségeit a nemzeti költségvetésből fedezik-e (a fejlettebb régióknak előirányzott támogatás úgy tűnik, hogy csak a Versenyképes Közép-Magyarország operatív programnak (VEKOP) felel meg). Kérjük, mérlegeljék az OP adminisztratív kezelésének egyszerűsítését, annak biztosításával, hogy a finanszírozása csak két alaptól történjen, és kérjük, ismertessék, a GINOP hogyan érvényesít „szakmai ellenőrzést a KÖFOP felett” (122. oldal).

2. fejezet – A hatékony megvalósítást célzó intézkedések

⁸ Az informális párbeszéd folyamán a következők területek lefedésére jött létre: 1) a közigazgatás javítása, 2) e-kormányzat, 3) technikai segítségnyújtás.

- (77) (2.1.) Az egész fejezet jelentős módosításokat igényel; a részletesség szintjét csökkenteni kell, a szövegben belül és a CPR-hez illetve a forrásspecifikus szabályokhoz képest megfigyelhető következetlenségeket ki kell küszöbölni. Különösen a „Funkciók és feladatok” c. táblázatot kell felülvizsgálni, hogy az irányító hatóságok és a központi koordinációs szervezet feladatai tekintetében kiegyensúlyozottabb megközelítés érvényesüljön, összhangban a CPR-rel.
- (78) Feltételezzük, hogy az új intézményi intézkedések vonatkoznak az EMVA- és az ETHA-finanszírozású programokra is. Ezt egyértelműen ki kell mondani⁹ a 2.5. pont szerinti adminisztratív kapacitásokról szóló értékelő jelentés tekintetében is. A Bizottság határozott aggályait fejezi ki az intézményi módosítást előkészítő munkálatok miatt, amely látszólag a strukturális alapokra és a Kohéziós Alapra összpontosítja a figyelmet. Úgy tűnik azonban, hogy a módosítást előkészítő hivatkozott jelentések és értékelő tanulmányok a vidékfejlesztés irányításának átszervezését is szolgálják. Magyarázat szükséges atekintetben, hogy a vidékfejlesztési irányítás sajátosságai, belső eljárási szabályai és adminisztratív kapacitásai, valamint a hivatkozott értékelések milyen módon kerülnek figyelembevételre az átszervezés során.
- (79) A központi koordinációs mechanizmus bevezetésének hatása a ESB-alapok esetében nincs kellően bemutatva és indokolva, amely különösen igaz az EMVA és ETHA teljesítési rendszer szempontjából várható változások tekintetében.
- (80) (2.1.1.) A központi koordinációs szervezetet és a VP irányító hatóságának feladatait tekintve több pont is aggályos és további tájékoztatást igényel:
- a) következetesen pontosítani kell, hogy melyik intézmény fogja kidolgozni a pályázati űrlapokat és a pályázati felhívásokat (a táblázat egyaránt említi az irányító hatóságot és a központi koordinációs szervezetet a 2. és 10. sorban);
 - b) figyelembe kell venni, hogy a kifizető ügynökség felel a fizetésekért (nem az irányító hatóság – 4. sor), és hogy az irányító hatóság és más szervek funkcióit szükséges különválasztani¹⁰.
- (81) Bár az irányító hatóság bizonyos kezelési és megvalósítási műveleteket delegálhat valamely közvetítő szervnek, a CPR 125. cikkében foglaltak szerint ettől függetlenül teljes felelősséggel tartozik e feladatokért. Következésképp a táblázatnak minden delegált feladat tekintetében fel kell tüntetnie az irányító hatóság felelősségét a ESB-alapok összessége tekintetében (112. oldal).
- (82) (2.1.2.) Az EMVA-specifikus lépésekkel¹¹ kapcsolatos rubrika számos jogosultsági kérdést vet fel és túlzottan részletesnek tűnik. Javasoljuk törlését és a VP részeként történő feltüntetését. A strukturális alapból és a Kohéziós Alapból a vidéki területeken nyújtott hozzájárulással kapcsolatban a (2) és (3) bekezdésben kérjük a szöveg és a rubrika módosítását, kiegészítve azokat a következőkkel:

⁹ Mivel jelenleg csak az OP-kra történik hivatkozás, a VP úgy tűnik, nem tartozik e körbe.

¹⁰ Az 1305/2013/EU rendelet 65. cikke.

¹¹ Első rubrika a 114–115. oldalon.

- a) A vízkezelési infrastruktúrával kapcsolatban a Kohéziós Alap csak általános célokból avatkozik közbe; a fellépés közvetlenül nem kapcsolódhat mezőgazdasági tevékenységekhez.
- b) A vidéki területeken az ERFA-ból csak azok a kkv-k támogathatók, amelyek nem a mezőgazdaságban, vagy a halászat és akvakultúra terén fejtik ki tevékenységüket, illetve amelyek végterméke nem az 1. mellékletnek megfelelő termék. Azt is ki kell emelni, hogy a kkv-k támogatása a vidéki területeknek nyújtott támogatás formájában, akárcsak a más területeknek nyújtott támogatás esetében, erősen célirányos lesz. A kkv-k számára nyújtott közvetlen támogatás kiemelten a pénzügyi eszközök vagy a támogatás és pénzügyi eszközök kombinációja révén valósul meg.
- (83) Az egész pont (2.1.2.) túlzottan az EMVA-ra összpontosul. A strukturális alapokkal és a Kohéziós Alappal kapcsolatban törölni kell a strukturális alapok és a Kohéziós Alapb finanszírozta programok közvetlenebb mezőgazdasági és vidékfejlesztési hatásáról szóló mondatot (115. oldal).
- (84) (2.1.4.) Információt kérünk az EMVA és a LIFE (Környezetvédelmi és éghajlatpolitikai eszköz) valamint a Horizont 2020 között előirányzott kapcsolatokról és együttműködésről.
- (85) (2.1.5.) Kérjük azoknak a konkrét intézkedéseknek és mechanizmusoknak az ismertetését, amely a pályázókat és a kedvezményezetteket abban segíti, hogy az összes uniós eszközt egymást kiegészítő jelleggel használják fel; kérjük a tervezett egyablakos módszer kiterjesztését minden eszközre. E pontban ismertetni kell azokat a jelentősebb szakpolitikai területeket, amelyeken a támogatást nemzeti forrásokból biztosítják. A táblázatot ki kell egészíteni az ETHA-ra való hivatkozásokkal, különösen a turizmus tekintetében (a szükségletek elemzésével összhangban, például diverzifikálást célzó tevékenységek a halászat, az akvakultúra stb. területén).
- (86) (2.2.) Megerősítendő, hogy ami az addicionalitás elvét illeti, a 2014–2020-as időszakra előirányzott minimális nyilvános bruttó állóeszköz-felhalmozás szintje – ami a programozási horizontot tekintve átlagosan a GDP 3,14 %-a – elfogadhatónak látszik Magyarország tekintetében.
- (87) (2.3.) A Bizottság értékelésének (32) és (33) bekezdésében foglalt összefoglalója tekintetében az alábbiakat emeljük ki az előzetes feltételrendszer azon elemeivel kapcsolatban, amelyekben a magyar hatóságok és a Bizottság értékelése eltérő¹².
- a) **2.1.** – A Bizottság értékelése: nincs teljesítve; 1. kritérium – teljesítve; **2. kritérium – nincs teljesítve**; 3. kritérium – teljesítve; **4. kritérium – nincs teljesítve**; 5. kritérium – teljesítve. A (NIS) nem ad információt a

¹² A nem teljesített elemek a benyújtott dokumentáció alapján kerültek meghatározásra (például a vonatkozó nemzeti stratégiák) a Bizottság által kiadott „Útmutató az európai strukturális és beruházási alapok esetében alkalmazandó előzetes feltételrendszerről – II. rész” című dokumentum elvei és értékelési kritériumai mentén. A nemteljesítésre vonatkozó következtetés az említett útmutatóban felsorolt értékelési kritériumok részleges teljesítése/hiányzó elemei miatti nemteljesítést jelent.

költségvetési tervezésről, sem a finanszírozási forrásokról (2. kritérium); a mutatók nem tartalmazzák a kiindulási értékeket (4. kritérium).

- b) **2.2.** – A Bizottság értékelése: 1. kritérium – teljesítve; **2. kritérium – nincs teljesítve; 3. kritérium – nincs teljesítve; 4. kritérium – nincs teljesítve.** A NIS-ben nincs vagy csak korlátozottan található információ a következőkről: tervezett beruházások, feltérképezés, piaci kudarc által érintett területek, költségvetés és finanszírozási források; kiinduló értékek a mutatókhoz, a tervezett beruházások listája, a működési szintű költségekkel és tájékoztatással arról, hogy ez hogyan kerül frissítésre (2. kritérium). Nem ad közvetlen tájékoztatást arról, hogy a Szélessávú Útmutatóban mely beruházási modellek kerülnek alkalmazásra (3. kritérium), emellett nem tartalmaz megvalósítási ütemtervet a magánberuházásokat ösztönző intézkedésekről és az uniós harmonizált sávok a rádióspektrum-politikai program szerinti engedélyezéséről a vezeték nélküli szélessávú hálózathoz (4. kritérium). A NIS keretében hivatkozott zöld könyv és a PM tagállami önértékelése teljesíthet bizonyos, jelenleg nem teljesített elemeket mind a 2.1., mind a 2.2. előzetes feltételrendszert tekintve, feltéve, hogy a zöld könyvet a stratégia szintjére emelik és kormányhatározattal is elfogadják. A NIS módosítása szükséges a többi hiányzó elemmel.
- c) **4.1.** – A Bizottság értékelése: nincs teljesítve; **1. kritérium – nincs teljesítve; 2. kritérium – nincs teljesítve; 3. kritérium – nincs teljesítve; 4. kritérium – teljesítve.** **Az 1. kritériummal kapcsolatban (2010/31/EU 3., 4. és 5. cikk), a (40/2012. rendelettel módosított) 7/2006. rendelet 6.1. cikke szerinti elemkövetelmények teljesítésével kapcsolatos kötelezettség csak a meglévő épületek energiatakarékossági célból történő felújításának esetére alkalmazandó.** Ez a rendelkezés potenciálisan szűkíti az irányelv 4. cikke (1) bekezdése második albekezdésének hatókörét. Az épületek energiahatékonyságáról szóló átdolgozott irányelv 4. cikkének (2) bekezdése korlátozott listát ad azon épülettípusokról, amelyek tekintetében a tagállamok úgy dönthetnek, hogy nem állapítják meg, vagy nem alkalmazzák a 4. cikk (1) bekezdésének követelményeit. A 12. cikk (6) bekezdése is hivatkozik ugyanezen listára, abból a célból, hogy esetlegesen kizárjon bizonyos épületeket a 12. cikk (1)–(5) bekezdésében meghatározott energiatanúsítványok kibocsátására vonatkozó kötelezettség alól. A **2. kritériumot** tekintve **(2010/31/EU 11. cikk)** a 176/2008 számú (a 105/2012 számú rendelettel módosított) rendelet 4. cikke (4) bekezdésének c) pontja kimondja, hogy az épületrészre tanúsítvány adható ki másik ugyanolyan rendeltetésű, fekvésű, méretű, energiahatékonyságú és épütelelemekkel rendelkező épület vagy épületegység tanúsítványa alapján, ha a tanúsító szerv ellenőrizte ezeket az azonos karakterisztikákat. Az épületek energiahatékonyságáról szóló átdolgozott irányelv 11. cikkének (7) bekezdése ezt a lehetőséget csak családi házakra adja meg, és ezért az átvétel helytelennek minősül. A **3. kritériumot** tekintve a PM által kitűzött cél eltér a 2012/27/EU irányelv 3. cikkében kitűzött céltől. Ezért a célként megjelölt érték nem tekinthető megfelelőnek és megbízhatónak, ami ellentmond a stratégiai tervezés jogi követelményének.

- d) **6.2.** – A Bizottság értékelése: **nincs teljesítve; 1. kritérium – nincs teljesítve; 2. kritérium – nincs teljesítve.** A gazdasági elemzés nem foglalja magában az összes vízszolgáltatást, mivel Magyarország csak a vízszolgáltatók által nyújtott szolgáltatást veszi figyelembe. Következésképp a költségmegtérülés köre is korlátozott. A „szennyező fizet” elv nem került teljes körűen alkalmazásra. A folyómedence-kezelési tervet tekintve a nyomonkövetési hálózat nincs összhangban a víz-keretirányelvvel. A környezetvédelmi célkitűzések felvételre kerültek a tervbe, de határidők nélkül. A víz-keretirányelv 4. cikkének (4) és (5) bekezdésében nyújtott kivételek széles körben alkalmazásra kerültek, de kellő indoklás nélkül. A 4. cikkben foglalt célkitűzések elérését szolgáló intézkedések hatékonysága az ismeretlen jogállású vízügyi szervek magas aránya miatt bizonytalan.
- e) **9.1.** – A Bizottság értékelése: **nincs teljesítve.** A felülvizsgált Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia nem került benyújtásra a Bizottságnak. A 2011. évi első változatában **az 1. kritérium nem teljesült** (például nem terjed ki az aktív felzárkózás mind a három pillérére). Emellett az 5. kritérium tekintetében adott információból hiányoznak a specifikus támogatás nyújtását célzó intézkedésekre vonatkozó konkrét elemek.
- f) **9.2.** – A Bizottság értékelése: **nincs teljesítve.** Az 5. kritérium tekintetében adott információ nem releváns, azaz konkrét intézkedésekre van szükség, hogy biztosítva legyen a támogatás a pályázatok előkészítésére és benyújtására, valamint a későbbi megvalósításra.
- g) **10.1., 10.2., 10.3., 10.4.** – A Bizottság értékelése: **nincs teljesítve.** Az oktatással kapcsolatos stratégiákat nem nyújtották be a Bizottságnak, bár az önértékelés hivatkozik rájuk.
- h) G-1, G-2 és G-3 általános előzetes feltételrendszer. – A Bizottság értékelése: a három előzetes feltételrendszerből egy **nincs teljesítve; 1. kritérium – nincs teljesítve; 2. kritérium – nincs teljesítve.** Az önértékelés alapján az első kritérium nem teljesültnek minősül, mivel nincs egyértelműen feltüntetve, hogy a programok előkészítésére bevonták a partnereket, sem az, hogy konkrét szervek biztosítják a tematikus támogatást. Továbbá a dokumentumok, amelyekre hivatkoztak, nem minősülnek tervnek, és nem relevánsak a meghatározott kritériumok szempontjából. Nincs egyértelműen feltüntetve, hogy az előirányzott képzés lefedi a fogyatékkal élőkkel kapcsolatos uniós, illetőleg nemzeti jogot és szakpolitikát, beleértve az akadálymentesítést és a fogyatékkal élő személyek jogairól szóló egyezmény gyakorlati alkalmazását. A G3 feltételrendszert tekintve a **3. kritérium szintén nem teljesültnek minősül**, mivel nincs információ azon konkrét műveleti intézkedésekről, amelyek biztosítják az akadálymentesítés figyelemmel kísérését a fogyatékkal élők számára (a fogyatékkal élő személyek jogairól szóló egyezmény 9. cikkével összhangban).
- i) G-4 általános előzetes feltételrendszer. – A Bizottság értékelése: **nem teljesült; 1. kritérium – teljesült; 2. kritérium – teljesült; 3. kritérium – teljesült; 4. kritérium – nem teljesült.** A ESB-alapokkal kapcsolatban a közbeszerzési törvény hatékony megvalósításáért és alkalmazásáért felelős központi szerv a megállapítás szerint nem rendelkezik a szükséges

adminisztratív kapacitással (megfelelő létszámú és szakképzettségű személyzet) a megváltozott intézményi szerkezet és a tervezett intézkedések mellett (például a korábban kiszervezett feladatok belső hatáskörbe sorolása). Ezért fennáll annak a kockázata, hogy nem képes megalapozott gyakorlati és jogi tanácsadást nyújtani az uniós közbeszerzési szabályok alkalmazásával kapcsolatban a ESB-alapok terén az e szabályok hatálya alá tartozó minden jogi személynek. A tagállam által felhasználni tervezett nagyon korlátozott szakmai segítségnyújtási erőforrásokra tekintettel nem garantálható, hogy a szakmai segítségnyújtás (például útmutató dokumentumok, külső szakértők) biztosítható minden olyan szervezet számára, amely érintett a ESB-alapok terén a közbeszerzési szabályok alkalmazásában (a közbeszerzési szabályok bevezetése, nyomon követése és ellenőrzése).

(88) Tekintettel bizonyos, jelenleg nem teljesült előzetes feltételrendszerekre (amelyekkel kapcsolatban a Bizottság egyetért az önértékeléssel), az alábbi megjegyzéseket tesszük a rendelkezésre álló előzetes dokumentumok alapján:

- a) **5.1.** A 2. kritérium teljesítése (egy kockázatot és több kockázatot magába foglaló forgatókönyvek) nem értékelhető, mert a PM szövegében foglaltakkal szemben a „Nemzeti katasztrófakockázat-értékelési keret és stratégia, Magyarország, II. kötet: A kockázati terület és forgatókönyv leírása” című dokumentum nem került benyújtásra az informális párbeszéd során.
- b) **7.1–7.3.** A Nemzeti Közlekedési Stratégia tervezete nem felel meg a 3. és 4. kritériumban megállapított követelményeknek (hiányzik az egyértelműen meghatározott és kiforrott projektütemterv, valamint a kedvezményezettek számára előírányzott adminisztratív kapacitásépítési intézkedések).
- c) **8.1.** Az 1. kritérium – úgy tűnik – nem teljesült (a profilalkotó rendszer teljes üzemére 2015 végén kerül sor, a mérföldkövet kitűzték).
- d) **9.3.** 1. kritérium – Az egészségügyi infrastrukturális igények feltérképezését a stratégia részévé kellene tenni.

(89) Az állami támogatás tekintetében hiányzik az a kifejezett megerősítés, hogy a vezetés részéről tartott ellenőrzések rendszeresen lefednek minden kulcsfontosságú területet (azaz tájékoztatás a rendszerről és a Bizottság részéről történő jóváhagyás, csoportos mentesség figyelembevétele, kompatibilitás a *de minimis* szabályokkal, a releváns támogatási rendszer kritériumainak vagy a *de minimis* kritériumoknak megfelelő vállalatok; a támogatható költségekre vonatkozó rendelkezések és a költségek támogathatóságának határideje). E célból a felelős személyzetnek nyújtott képzést fokozni kell.

(90) Az EMVA-val kapcsolatos specifikus előzetes feltételrendszerek (4.1., 4.2., 4.3.) tekintetében a PM szövegének a tagállam részéről kötelezettségvállalásokat kellene tartalmaznia arra vonatkozóan, hogy frissítik a PM és a VP megfelelő pontjait, hogy 2015-től kezdve teljesüljenek az új kötelezettségek. A jelenlegi nemzeti leírás azonos a 4.1. és 4.3. pontban. Úgy tűnik, nincs a 4.3. pontnak megfelelő információ.

- (91) (2.5. pont) Az adminisztratív kapacitás megerősítésének leírása kapcsán elvárás, hogy bemutassa, milyen mértékben javítja e kapacitások megerősítése a közbeszerzési elvek és jogszabályok hatékony alkalmazását a csalás és korrupció leküzdése céljával. Célszerű a közbeszerzési szabályok hatékony alkalmazását javító cselekvési terv kidolgozása és alkalmazása, beleértve az e-pályázat gyors bevezetését célzó szabályokat is. Elvárás továbbá, hogy a PM kötelezettséget vállaljon, miszerint az irányító hatóságok és/vagy a központi koordinációs szervezet a feltárt kockázatok alapján rendszeresen tesznek hatékony és arányos csalás elleni lépéseket a CPR 125. cikkének megfelelően. Magyarországnak szigorúan be kell tartania a Bizottság ajánlásában meghatározott vonatkozó intézkedéseket.
- (92) Továbbá felkérjük a magyar hatóságokat, hogy készítsenek összefoglalót a korrupció és csalás kockázatait azonosító elemzésükhöz, valamint hogy vegyék fel a PM szövegébe azokat a vonatkozó intézkedéseket (cselekvési tervet), amelyekkel e kockázatokat az emberi erőforrások, az eljárások és eszközök tekintetében kezelni kívánják. A PM tartalmazzon egy olyan kötelezettségvállalást, amely szerint Magyarország követi a Bizottság által a korrupcióellenes tagállami erőfeszítések rendszeres értékelését célzó hivatalos uniós mechanizmus keretében megfogalmazott ajánlásokat¹³.
- (93) (2.5.5.) Kérjük, egyértelműen jelezzék a szándékot a JASPERS (Az európai régiók projektjeit támogató közös program) által nyújtott támogatás lehívására a nagyobb projektek és az esetleges ágazati stratégiák előkészítése során.
- (94) Megfelelő adminisztratív kapacitás biztosítása szükséges az ETHA nyomonkövetési és ellenőrzési rendszere tekintetében. E rendszert frissíteni kell a halászati adatgyűjtés és ellenőrzés terén az új követelményeknek megfelelően (akvakultúra és feldolgozás).

3. fejezet

- (95) Kérjük az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió fő célkitűzéseinek és intézkedési területeinek bemutatását és az 1. pontban meghatározott kihívások figyelembevételét, különös tekintettel a növekvő területi eltérésekre.
- (96) A Bizottság kéri a következő mondat törlését a PM szövegéből: „...a 2014-2020-as időszakban a területfejlesztési szereplők előre meghatározott nagyságú forráskerettel rendelkeznek a fejlesztések stratégiai szemléletű térben és időben integrált megvalósítása érdekében”. Ezt az alapvetést a Bizottság nem fogadja el, és erről még tovább kell tárgyalni a releváns OP-k összefüggésében.
- (97) (3.1.1) Egyértelműen fel kell tüntetni, hogy a terület mely részét fedezik előreláthatólag a vidéki CLLD-k. Törölni kell az utalást a CLLD-k és ITB-k különböző elemeivel kapcsolatos potenciális jövőbeni változásokra (pl. hatókör, célterületek, források); változtatások ez ügyben csak a CPR rendelkezéseivel összhangban lehetségesek. Emellett a városi helyi szintű akciócsoportok 2014 végéig történő kiválasztására vonatkozó célkitűzés valamelyest nagyratörőnek tűnik, tekintettel arra, hogy a városi területeken még nem jöttek létre ilyen

¹³ Az utolsó korrupcióellenes jelentést a Bizottság 2014. február 3-án fogadta el.

akciócsoportok. A szövegnek egyértelműen tükröznie kellene a CPR 34. cikke (1) és (2) bekezdésében foglaltakat.

- (98) Emléztetünk arra, hogy a helyi szintű akciócsoportoknak független módon kell beavatkozniuk; a megyei hatóságok részvétele pedig opcionális és korlátozott kell maradjon. A projektek kiválasztása a helyi szintű akciócsoportok feladatainak részét kell képeznie. (Figyelembe kell venni, hogy az EMVA esetében a kifizető ügynökség csak adminisztratív ellenőrzést végezhet a pályázatok jóváhagyása keretében). A Bizottság tudomásul veszi, hogy Magyarország az ETHA-ból nem fog helyi szintű akciócsoportokat finanszírozni. Következésképp biztosítani kell az összhangot az OP-val, melyben a 4. uniós prioritás nem választható ki.
- (99) **(3.1.2.)** Az ágazati OP-k a területi jellegű beavatkozásai (például növekedési területek, turizmus/kulturális típusú beavatkozások, Balaton ITB, intelligens szakosodási stratégiák, környezetvédelmi intézkedések, fenntartható városi közlekedés, az EMVA-ból biztosított beavatkozások) legyenek egyértelműen meghatározva a vonatkozó megyei vagy városi ITB stratégiában és cselekvési tervekben az integrált programozás és megvalósítás biztosítása céljából. Kérjük ezért „a megyei önkormányzatok stratégiai megállapodása”¹⁴ tartalmának és az ide sorolandó cselekvéseknek, beavatkozásoknak az ismertetését (például a városi ITB-eket is).
- (100) **(3.1.2.)** Egyértelműen jelezni kell a PM szövegében (és a 208. oldalon a megfelelő táblázatban), hogy a városi ITB-knek jogában áll majd függetlenül megválasztani a műveleteket (az 1303/2013/EU rendelet 7. cikkének (4) bekezdésével összhangban). Egyértelműen határozzák meg a megyei önkormányzatok koordinációs szerepét és azokat a releváns eseteket, amikor együtt döntési joguk lenne. Az összhang szempontjából mérlegeljék, hogy a műveletek megválasztása tekintetében azonos hatáskört kell-e vagy fognak-e adni a megyei szintű ITB-nek. Ismertessék a megyék és a városok kettős szerepéből eredő összeférhetlenség elkerülését célzó intézkedéseket azokban az esetekben, amikor kedvezményezettek is, és részt vesznek a projektek kiválasztásában/értékelésében is. Meg kell határozni, hogy van-e közreműködő szervezet előirányozva a városi ITB-k végrehajtása tekintetében. A táblázatokat e szerint kell összevonni és felülvizsgálni.
- (101) **(3.1.4.)** Kérjük a jövőbeni együttműködés kulcsfontosságú területeként figyelembe vett tematikus területek és a PM 1. pontjában ismertetett releváns TC-k összekapcsolását. A határokon átnyúló kapcsolatokra vonatkozóan minden hálózat (közlekedési/energetikai) esetében meg kell említeni, hogy ezek a kapcsolatok a Transzeurópai közlekedési hálózatok (TEN-T) szempontjából, illetve nemzeti vagy regionális/helyi szinten bírnak-e fontossággal. Fel kell tüntetni a konkrét partnerországokat/régiókat/al régiókat.
- (102) **(3.1.5.) Kérjük az egész pont felülvizsgálatát az alábbi szempontok mentén¹⁵:**
- a) A célterületeket egyértelműen és összehangoltan kell meghatározni nemzeti szinten (a potenciálisan eltérő, az OP-k vonatkozásában használt specifikus meghatározások ellentétesek azzal a megközelítéssel, amely a

¹⁴ A hivatkozott megállapodás a kormány és a megye között kerül megkötésre. Az ezekre való utalás törlése is megfontolandó.

¹⁵ Megjegyzendő, hogy a PM nem hivatalos tervezetében foglalt szöveg átfogóbbnak tűnik.

hatás fokozása céljából a beavatkozásokat és a pénzügyi forrásokat kevés számú hátrányos területre összpontosítja). Konkrét listát kérünk a megcélzott egységekről (LAU-1), vagy egy olyan térképet, amely ismerteti a célterületet és a szegénység magyarországi feltérképezésének eredményeit is.

- b) Szükség lenne egyértelmű és tömör leírásra a leghátrányosabb területeket célzó integrált intézkedések alkalmazásáról. A 2007–2013. évi tapasztalatok alapján a programok megvalósítása és koordinálása kritikus tényezőknél bizonyultak. Emiatt a bevonni javasolt négy minisztérium közötti koordináció aggályokat vet fel és ezért e tekintetben átláthatóságot kell biztosítani.
- c) Részletesebb ismertetés szükséges a feltárt problémákat tükröző fejleményekről és a megvalósítani kívánt konkrét változásról. Értékelést kérünk a jelenlegi programozási időszakban megvalósított fejlesztésekről, valamint az eredmények fenntarthatóságáról, a tervezett intézkedések új elemeivel és hozzáadott értékével együtt.